

REVĪZIJAS PALĀTA

Eiropas Revīzijas palāta (ERP) ir atbildīga par ES finanšu revīziju. Eiropas Revīzijas palāta kā ES ārējās revīzijas iestāde sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve.

JURIDISKAIS PAMATS

- Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 285. līdz 287. pants;
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regula (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (sk. jo īpaši XIV sadaļu par ārējo revīziju un budžeta izpildes apstiprināšanu).

STRUKTŪRA

A. Locekļi**1.** Skaitis

Eiropas Revīzijas palātā darbojas pa vienam loceklim no katras dalībvalsts (ar Nicas līgumu tika oficiāli noteikta procedūra, kura līdz tam darbojās tikai kā pieņemtā prakse), tātad principā tie ir 27 locekļi.

2. Prasības

Locekļus izraugās no personām, kas:

- savā valstī darbojušās vai darbojas neatkarīgās revīzijas iestādēs vai ir īpaši kvalificētas šim amatam;
- apliecina, ka viņu neatkarība nav apšaubāma.

3. Iecelšana amatā

Locekļus ieceļ:

- Padome ar kvalificētu balsu vairākumu,
- pēc katras dalībvalsts ieteikuma attiecībā uz tās kandidātu Revīzijas palātas locekļa amatam,
- pēc apspriešanās ar Parlamentu.

B. Mandāta veids**1.** Termiņš

Seši gadi, un termiņu var atjaunot.

2. Statuss

Uz Revīzijas palātas locekļiem attiecas tās pašas privilēģijas un tā pati imunitāte, kas uz Eiropas Savienības Tiesas tiesnešiem.

3. Pienākumi

Revīzijas palātas locekļi, "veicot savus pienākumus, ir pilnīgi neatkarīgi". Tas nozīmē, ka, veicot savus pienākumus:

- viņi nedrīkst prasīt un pieņemt nevienas ārējās struktūras norādījumus;
- viņiem jāatturas no jebkādas rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem;
- viņi nedrīkst iesaistīties nekādā citā algotā vai nealgotā profesionālā darbībā;
- viņus var atstādināt no amata ar Tiesas lēmumu, ja viņi neievēro šos nosacījumus.

C. Organizācija

Kolēģija ievēlē Revīzijas palātas priekšsēdētāju no locekļu vidus, un viņa pilnvaru termiņš ir trīs gadi.

Viņu var ievēlēt atkārtoti. Revīzijas palātā ir piecas apakšpalātas, un katra no tām ir atbildīga par konkrētām izdevumu un ieņēmumu jomām:

- I apakšpalāta: Ilgtspējīga dabas resursu izmantošana,
- II apakšpalāta: Investīcijas kohēzijai, izaugsmei un iekļautībai,
- III apakšpalāta: Ārējā darbība, drošība un tiesiskums,
- IV apakšpalāta: Tirgu regulēšana un konkurētspējīga ekonomika,
- V apakšpalāta: Eiropas Savienības finansēšana un pārvaldība.

Katrai apakšpalātai ir divas atbildības jomas: pirmkārt, pieņemt īpašos ziņojumus, īpašos gada pārskatus un atzinumus, otrkārt, sagatavot apsvērumu projektus gada pārskatiem par ES vispārējo budžetu un Eiropas Attīstības fondu un atzinumu projektus, kurus pieņem Revīzijas palāta kopumā.

Revīzijas palātā strādā aptuveni 980 darbinieku, un tā atrodas Luksemburgā.

PILNVARAS

A. Revīzijas palātas revīzijas

1. Revīzijas tvērums

Revīzijas palātas kompetencē ietilpst jebkuru Savienības vai tās struktūru ieņēmumu un izdevumu pārskatu pārbaude. Revīzijas palāta veic revīzijas, lai gūtu pamatotu pārliecību par šādiem aspektiem:

- Eiropas Savienības gada pārskatu ticamība (finanšu revīzija),
- pakārtoto darījumu likumība un pareizība (atbilstības revīzija), kā arī
- finanšu pārvaldības pareizība (lietderības revīzija).

2. Revīzijas metodes

Revīzijas palātas revīzija notiek nepārtraukti, un to var veikt pirms attiecīgā finanšu gada bilances slēgšanas. Revīziju veic, pamatojoties uz dokumentiem, un to var veikt arī uz vietas:

- ES iestādēs un aģentūrās,

- visās struktūrās, kuras Savienības vārdā pārvalda ieņēmumus un izdevumus,
- jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, kas saņem ES budžeta līdzekļus.

Dalībvalstīs revīziju veic saziņā ar valsts augstākajām revīzijas iestādēm. Revidēto struktūru pienākums ir iesniegt Revīzijas palātai visus dokumentus vai informāciju, ko tā uzskata par vajadzīgu.

Revīzijas palātai nav izmeklēšanas pilnvaru, tādēļ par krāpšanas un korupcijas gadījumiem tā ziņo Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai un/vai Eiropas Prokuratūrai, kas lietas izskata saskaņā ar savu attiecīgo kompetenci.

3. Revīzijas ziņojumi

Pēc revīzijām Revīzijas palāta publicē:

- gada pārskatus par ES budžeta un Eiropas Attīstības fonda izpildi, tostarp ticamības deklarāciju, pievēršoties atbilstībai un pareizībai (līdz 15. novembrim vai agrāk); kopš 2022. gada snieguma aspekti atkal tiek analizēti gada pārskatos un īpašajos ziņojumos (atšķirībā no 2019.–2021. gada, kad tika sagatavots gada pārskats par ES budžeta sniegumu);
- īpašos gada pārskatus par ES aģentūrām, decentralizētajām struktūrām un kopuzņēmumiem;
- īpašos ziņojumus par aktuāliem jautājumiem, jo īpaši saistībā ar pareizu finanšu pārvaldību un konkrētu izdevumu vai politikas jomu;
- apskatus, kuri plaši aptver rīcībpolitikas un pārvaldes jautājumus, kuros tiek analizētas jomas vai jautājumi, par ko vēl nav veikta revīzija, vai kuri veido faktu bāzi konkrētiem tematiem.

B. Padomdevēja pilnvaras

Pamatojoties uz LESD 287. panta 4. punktu, citas iestādes var aicināt Revīzijas palātu sniegt atzinumu, ja tās uzskata to par lietderīgu. Revīzijas palātas atzinums ir obligāts gadījumā, kad Padome:

- pieņem finanšu regulas, ar kurām precizē budžeta apstiprināšanas un izpildes, kā arī pārskatu iesniegšanas un revīzijas procedūru;
- nosaka metodes un procedūru, ar ko Komisijas rīcībā nodod ES pašu resursus;
- izstrādā noteikumus par finanšu kontrolieru, kredītrīkotāju un grāmatvežu atbildību vai
- pieņem krāpšanas apkarošanas pasākumus.

REVĪZIJAS PALĀTAS PĀRSKATI PAR 2022. GADU

A. [Revīzijas palātas pārskats par 2022. gadu](#)

Kopējais kļūdu īpatsvars izdevumos palielinājās no 3,0 % 2021. gadā līdz 4,2 % 2022. gadā. No revidētajiem izdevumiem 66 % bija augsta riska izdevumi, proti, galvenokārt uz atlīdzināšanu balstīti maksājumi, kuriem piemēro sarežģītus noteikumus un atbilstības kritērijus. Šāda veida maksājumus bieži veic saistībā ar

kohēzijas politiku un lauku attīstības programmām, kuras Komisija pārvalda dalītā pārvaldībā ar dalībvalstīm.

Kļūdu īpatsvars šim maksājumu veidam ir aplēsts 6 % apmērā (salīdzinājumā ar 4,7 % 2021. gadā un 4,0 % 2020. gadā), kas pārsniedz būtiskuma sliekšni un tika klasificēts kā "plaši izplatīts". Līdz ar to Revīzijas palāta ceturto gadu pēc kārtas sniedza negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību (nevis atzinumu ar iebildēm, kā tas bija 2016.–2018. gadā), uzsverot pastāvīgās problēmas, kas jārisina.

Papildus ES parastā budžeta izdevumu revīzijai Palāta sniedza atsevišķu atzinumu par Atveseļošanas un noturības fonda (ANF) izdevumiem. Tā turpinās to darīt fonda darbības laikā. Finansējums no ANF tiek izmaksāts, tiklīdz ir sasniegti konkrēti starpposma un galīgie mērķrādītāji. Revīzijas palāta revidēja visus 13 2022. gadā veiktos dotāciju maksājumus 46,9 miljardu EUR apmērā, tostarp saistītā priekšfinansējuma noskaidrošanu 6,8 miljardu EUR apmērā, un pārbaudīja, vai ir izpildīti 281 atskaites punkti un mērķrādītāji, kas saistīti ar šiem dotāciju maksājumiem, tostarp Komisijas sākotnējos novērtējumus. Tā konstatēja, ka attiecībā uz 15 no 281 atskaites punktiem un mērķrādītājiem ir bijušas problēmas ar maksājumu pareizību un tie vai nu nav apmierinoši izpildīti, vai neatbilst attiecināmības nosacījumiem. Lai gan tiek lēsts, ka to minimālā finansiālā ietekme ir tuvu būtiskuma sliekšnim, kļūdu īpatsvars nav norādīts, jo Komisijas metodika maksājumu apturēšanai ir balstīta uz spriedumiem un tāpēc to var interpretēt. Revīzijas palāta iesaka Komisijai uzlabot sākotnējos novērtējumus un ex post revīzijas, lai a) nodrošinātu, ka maksājumi tiek veikti attiecināmības periodos un ka dotācijas netiek izmantotas, lai aizstātu kārtējos valsts budžeta izdevumus, kā arī b) nodrošinātu, ka netiek atcelti jau sasniegtie mērķrādītāji un atskaites punkti. Turklāt Komisijai būtu jāpārbauda, vai pārskatītajos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos ir skaidri definēti visi atskaites punkti un mērķrādītāji un aptverti visi pasākuma galvenie elementi.

B. [ES budžeta izpilde](#) – gada pārskata 3. nodaļa

Revīzijas palāta savu gada pārskatu par 2019., 2020. un 2021. gadu sadalīja divās daļās, kā bija paredzēts izmēģinājuma projektā, proti, pirmā daļa bija gada pārskats par ES pārskatu ticamību un pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, savukārt otrā daļa – pārskats par ES budžeta izdevumu programmu sniegumu.

2022. gadā Revīzijas palāta vairs nesagatavoja gada pārskatu par sniegumu un snieguma aspektus atkal iekļāva gada pārskata 3. nodaļā. Šajā nodaļā ir sniegts pārskats par rezultātiem, kas gūti no 28 Revīzijas palātas 2022. gada īpašajiem ziņojumiem piecās stratēģiskās jomās, proti, i) reaģēšana uz Covid-19, ii) konkurētspēja, iii) noturība un Eiropas vērtības, iv) klimata pārmaiņas, vide un dabas resursi, kā arī v) fiskālā politika un publiskās finanses. Pēc tam, kad ir sniegts kopsavilkums par galvenajiem vēstījumiem katrā jomā, gada pārskatā sniegti piemēri par Komisijas rīcību, veicot turpmākos pasākumus pēc īpašajiem ziņojumiem, un apkopoti Eiropas Parlamenta un Padomes viedokļi.

EIROPAS PARLAMENTA LOMA

Revīzijas palāta tika izveidota 1977. gadā pēc Parlamenta iniciatīvas. Par ES iestādi tā kļuva 1993. gadā. Kopš tā laika Revīzijas palāta palīdz Parlamentam un Padomei veikt to

uzdevumus budžeta kontrolē un izpildē. Gada pārskati un īpašie ziņojumi tiek ņemti par pamatu ikgadējā budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrā, ko īsteno Parlaments.

Revīzijas palātas locekļi tiek aicināti uz komiteju sanāksmēm, lai iepazīstinātu ar saviem pārskatiem un ziņojumiem un atbildētu uz EP deputātu uzdotajiem jautājumiem. Galvenokārt tas notiek Parlamenta Budžeta kontroles (CONT) komitejā, kā arī CONT komitejas apvienotajās sanāksmēs ar vienu vai vairākām specializētajām komitejām vai dažkārt – gadījumos, kad CONT komitejai par kādu lietu ir tikai neliela interese, – vienīgi specializētā komitejā. Katru gadu Revīzijas palāta un CONT komiteja organizē sanāksmes, kurās CONT komitejas locekļi ar Revīzijas palātas locekļiem apspriež viņu politiskās prioritātes, Revīzijas palātas gada darba programmu, detalizētu sadarbības kārtību utt. Reizi gadā Revīzijas palātas priekšsēdētājs piedalās Parlamenta Komiteju priekšsēdētāju konferences sanāksmē, lai iepazīstinātu ar Revīzijas palātas gada darba programmu un aicinātu visas komitejas iesniegt savus ierosinājumus nākamajam plānošanas periodam. Parlaments ikgadējās rezolūcijās par Revīzijas palātas budžeta izpildes apstiprināšanu sniedz arī ieteikumus par šiem jautājumiem.

Jāpiemin arī tas, ka CONT komiteja veic Revīzijas palātas locekļu amata kandidātu uzklaušīšanu. Turklāt Revīzijas palātas kompetence palīdz EP deputātiem izstrādāt tiesību aktu projektus finanšu jautājumos.

Lai iegūtu vairāk informācijas par šo tematu, dodieties uz [Budžeta kontroles komitejas](#) tīmekļa vietni.

Vera Milicevic
03/2024